

სოციალისტ-ფერალისტი

დასაბუთო მასალები მიიღება „სოციალ-დემოკრატიული“ რედაქციაში, ყოველ-დღე, დილის 10 საათამდე. დასაბუთო მასალები მიიღება „სოციალ-დემოკრატიული“ რედაქციაში, ყოველ-დღე, დილის 10 საათამდე. დასაბუთო მასალები მიიღება „სოციალ-დემოკრატიული“ რედაქციაში, ყოველ-დღე, დილის 10 საათამდე.

ფასი 50 კ.

ტფილისი, იანვრის 20.

მიწის ხაკითი პარლამენტში. მთავრობამ პარლამენტში უკვე შეიტანა მიწის კანონ-პროექტი. დიდი ხანია ვლის ამ კანონ-პროექტს ქართველი ხალხი. დიდი ხანია პარლამენტის კომისია მოელოდა სამინისტროდან მიწის ძირითად საკითხს, სტატისტიკური ცნობების შესახებ ყველას დასჭირდა დიდი ხნის ლოდინი თუმცა აგრარულ რეფორმისათვის საჭირო მასალა დღესაც არ არის მინისტრის მიერ წარმოდგენილი. მაგრამ ამ ბოლო დროს მინისტრმა სრულიად დაუმუშავებელი დაუსაბუთებელი და საფუძველს მოკლებული მიწის კანონ-პროექტი წარმოადგინა პირველად და პირდაპირ საპარლამენტო აგრარული კომისიას, ხოლო შემდეგ მთავრობას და მოკლე ხანში ეს პროექტი გამოჩნდება საქართველოს პარლამენტში.

პირველ ყოვლისა უნდა განვიცხადოთ შემდეგი: მესამე წლებში აღექვანდრე მე-11-ს მთავრობის მიერ გლახთა და მიწის საკითხი გადაიჭრა ისე უხამსოთ, რომ ხალხი 50 წელია მოუთმენლად მოელის ისეთ მთავრობას, რომელიც აღექვანდრე მე-11-ს მთავრობის სიღრმეში გამოასწორებს და ხალხს მართლაც მიანიჭებს მიწის უფლებას ამ შეხედულების თვალსაზრისით მიწის საკითხის შორეულ ყუთში გადადება ყოვლად შეუძლებელია თუნდაც ამ დიდი საკითხის გადაჭრა ეკისრებოდეს რომელიმე სახალხო ავტორიტეტულ ორგანოს. ჩვენ ვფიქრობთ დამფუძნებელ კრებას. ჩვენი ხალხი 50 წელია იუანჯება უმიწობით, მიწის ყალბი დანაწილებით, შრომის ორგანიზაციის მოუგვარებლად და ჩვენ მუდამ მხარს დაუჭერთ იმ მთავრობას რომელიც მიწის და მიწის მუშას ერთმანეთს დაუახლოვებს, რომელიც ხალხის განთავისუფლებაში იგულისხმებს ეკონომიურ მონაობის მოსაპოვებას.

მაგრამ ხომერის სამინისტრო ასე ფართოდ არ აყენებს საკითხს, ის დიდ აგრარულ რეფორმას ახურდავებს „სახელმწიფო სადგინო-მშპლო ფანდიდან მამულების მცხოვრებთათვის კერძო საკუთრებად მიცემაზე“, კმნის აგრარულ რეფორმის მხოლოდ ილიუზიას, შო-ჩვენებს და ამ გვარად ძირშივე სპობს მიწის და მიწის მუშის საკითხს ძირითადად დასმის შესაძლოებას. მთელის ჩვენის არსებით ვეწინააღმდეგებით ხომერის სამინისტროს ასეთ ნაბიჯს, ვინაიდან ხალხისათვის ყალბი და ცუდი კანონ-პროექტი ხელს უშლის მთავარი და ხალხისათვის სასარგებლო კანონის გატარებას. ხომერის კანონის ვეწინააღმდეგებით ეხლა და მას შეგვბრძოლებით მუდამ, რო-

გორც უფარვის და უნიათო კანონს. ჩვენ, „სოციალისტ-დემოკრატიული“ რედაქცია და რთული აქვს ხომერის კანონს, მინისტრი გვეუბნება, რომ მესამე წლების შემდეგ მიწის საკითხი და გლახთა საკითხი ყრულ იყო მიგდებული, ხოლო იგია პირველი სახალხო საკმის დემოკრატიულად გადაწყვეტაში. მხედველობიდან რომ გამოვტოვოთ „განმარტებითი წერილი“-ს სიტყვიერი რახარუბი უნდა გამოვაცხადოთ საერთოდ, რომ მესამე წლებთან შედარებით ხომერის რეფორმა გაცილებით უმჯობესი და უმნიშვნელოა ხალხისათვის, ვიდრე იყო აღექვანდრე მეორე მთავრობის რეფორმა, თუმცა ყველას კარგად მოგხსენება დაცემით და უარყოფითი მხარე მესამე წლების რეფორმისა.

ლიხის მთის იქითა მხარეს, სადაც ქართველობის დიდი ნაწილი ცხოვრობს, სადაც განსაკუთრებით აწეწილ-დაწეწილია აგრარული საკითხი ხომერის კანონი მუშა ხალხს სრულყოფილ არაფერს ამტყვეს. რაც შეეხება ქართლსა და კახეთში, ხომერის კანონი გლახთა კაცობის დიდ ნაწილს დასტოვებს მშრალზე და ამნიარად ბატონის და ყმის, ან უკერ, მიწიან და უმიწო ხალხის ფაქტიურ დამოკიდებულებას, ბატონობას და მონობას ინახავს.

ჩვენ დარწმუნებით შეგვიძლიან ერთი რამ აღვუხსნათ: ხომერის კანონი რომ შეედგინა განსვენებულ ერმოლოვს, ან კრივონის სოციალ-დემოკრატია მონათლავდა ამ კანონს მემამულეების კანონად, მაგრამ რაკი ეს კანონი მრდის ხომერისიდან პარლამენტის კომისიებში ჩამჯდარი სოციალ-დემოკრატები მას მხარ უჭერენ და ხობტას ასხავენ. რა არის თუ არა მემამულეთა ინტერესების დაცვა ის, რომ საქართველოსათვის სრულიად შეუფერებელი ღატების ნორმა ხელუხლებელია ეხლაც და დიდ ძალი ადგილი კი ისევ რჩება ისეთ ელემენტებს, რომელნიც მიწით არც ცხოვრობენ და მიწას არც ამუშავებენ. ვინ არ ამბობდა დღემდე, რომ კომისარიატის 16 დეკემბრის დეკრეტი და 7 მარტის სემის კანონი ეგუება ადერბეიჯანის ბეგებს ხოლო ის შეუფერებელია საქართველოსათვის, მაგრამ ხომერის დღეს სდგას სწორედ ხსენებულ კანონების საფუძველზე და ჩვენი ბეგების და მიწის პარაზიტების ინტერესების დაცვით ლოლიკურად ანვითარებს არადემოკრატიულ საქმეს.

საპარლამენტო აგრარულ კომისიაში ხომერის კანონმა ერთობლივი აღელვება გამოიწვია ყველა არა სოციალ-დემოკრატიულ წრეებში, იმდენადც

თეთრი ძალები ახლავს ხსენებულ კანონს! ჩვენ, „სოციალისტ-დემოკრატიული“ რედაქცია და რთული აქვს ხომერის კანონი განსაზღვრებელია სოფლის მეურნეობისათვის, ხალხისათვის, იგი უნდა დავასაბროთ, რომ ხალხს მივსკეთ უფრო სალი და დემოკრატიული კანონი. ხომერის კანონი იმდენად ახირებულობის თაიგულა, იმდენი არადემოკრატიული ზომაა გატარებული მასში, რომ ჩვენ მოვალეები ვართ ჩვენი გაზეთის შემდეგ ნომრებში დალაგებით გამოვამკარაოთ მისი ყალბი მხარენი.

მუშათა პაროგრაფი. თანამედროვე რევოლიუციამ, როგორც რუსეთში, ისე ჩვენშიც წამოაყენა მრავალი საკითხი, მაგრამ ყველა საკითხთა შორის მთავარი საკითხი—მშრომელთა საკითხია, მის გარშემო უნდა სწარმოებდეს აჩქარებული და ნაყოფიერი მუშაობა, რადგან რევოლიუცია მშრომელი ხალხის სახელით იყო მომზადი, და ეკონომიკური დიქც ეს მშრომელი ხალხი იყო და იქნება კიდევ.

რევოლიუციონერი და სოციალისტური პარტიები ხომ მეტად მუყაითად და წმიდა გულით ჰქმნიდნენ იმ პროგრამებს, რომელთა განხორციელებასაც უნდა გამოეწვია მშრომელი ხალხის კეთილდღეობა.

ჩვენ, ყველა სოციალისტები აქეთ მივიღოდით, ამ დიდი მიზნისთვის ვცხოვრობდით და ვიბრძოდით. მაგრამ რევოლუციამ ამ დიდ და კარდინალურ საკითხს ვერ დასდო მალამო. სხვა საკითხებმა ისე ჩაითრის მოქმედი სოციალისტური პარტიები, რომ მუშათა საკითხი დაუქმყოფილებელი დარჩა.

ვერც სოფლად, და ვერც ქალაქში ვერ გარდაიქმნა რადიკალურად ის არსებული პირობები, რომელნიც ჰქლავენ მშრომელი ხალხის შემოქმედებას პირიქით. იმ ეკონომიურმა კრიზისმა, რომელიც დიდმა ომმა შეჰქმნა და შემკვიდრებლად დაგვიტოვა, უფრო გამწვავა მშრომელთა ბანაკი, და ტანჯვის ცეცხლს ცეცხლი დაუმატა.

ვერც იქ, რუსეთში და ვერც აქ, საქართველოში ვერ გამოსტენეს ის გზები, რომლითაც შესაძლოა გახდებოდა ამ ეკონომიურ კრიზისის შესუსტება და მუშა ხალხის მდგომარეობის გაუმჯობესება. მშრომელთა კლასის ორგანიზაცია ვერ მოხერხდა ვერც იქ და ვერც აქ, მიუხედავად იმისა, რომ ფაქტიურად იქაც და აქაც ძალაუფლება მშრომელი ხალხის ხელშია. რომ ეს ორგანიზაცია ყოფილიყო, თან-და-თანობით შესუსტდებოდა ის ეკონომიური ნგრევა,

რომელიც დღით-დღე იზრდება და მეტად დიდ საფრთხეს გვიშალებს.

ჩვენ ლაპარაკი ბევრი ვიცით. სიტყვით და წერით ცას ქვეყნად ჩამოვიტანეთ, მაგრამ საქმით კი ერთ უშნო ადგილას ვართ შებობრილინი. ამნიარ მდგომარეობაში ყოფნა კი შეუძლებელია.

სამარცხენოა სხვა რომ არა იყოს რა მუშათა საკითხის მოუწესრიგებლობა იმ სახელმწიფოში, სადაც მთელი სახელმწიფოებრივი საქმიანობა მუშათა სახელით ჰხდება. ჩვენ გადაჭრით უნდა მივიღოთ ის ლოზუნგი, რომ მუშათა ინტერესები ყველა სხვა კლასთა ინტერესებზე მაღლა სდგას. მუშათა საკითხს უნდა ვანაცვალოთ ყველა სხვა კლასთა საკითხი, მაგრამ როგორ? აი აქ იმართება ისევ ის პროგრამის საკითხი, ურომლისოდაც მოქმედება შეუძლებელია. დიხს, უნდა პასუხი გავსკეთ კითხვას, თუ როგორი უნდა იყოს ჩვენი მუშათა პროგრამა დღევანდელ მოქმედებებში?—მხოლოდ პროფესიონალი კავშირებზე ვდარ ვილაპარაკებთ. ცხოვრება წის წავიდა, და მამასადამე ცხოვრება წინ-გამსწრობი პროგრამა უნდა შეექმნათ. ცხოვრებას ჩვენ კი არ უნდა გავყვით, არამედ ჩვენ უნდა გავიყოლოთ. და როდესაც ასე იმისი საკითხი, უნდა ვთქვათ: ყველა ის საპროფესიო კავშირები, ყველა ის საქარხნო კომიტეტები და სხვა აღარ არიან დამაქმყოფილებელინი.

ეს ორგანიზაციები ვერა ჰმეფილიან საქმეს, რადგან მშრომელთა მრუდე ხელი მინც იხვექს დოვლათს, მინც ჰყვლავს მშრომელ ხალხს. ეს ორგანიზაციები ვერ ეწევიან კანტროლს, ეს კი აუცილებელია და მიტომაც დღეს ჩვენი მთავარი მოთხოვნილება—მუშათა კანტროლის შემოღება უნდა იყოს. თორემ გამაძაგებულ სპეკულიაციას, დაუნდობლად სხვის შრომის მითვისებას და ყოველგვარ ბურჟუაზიულ საზიზღროებას არ მოვლდება ბოლო. მუშათა კანტროლი უნდა დაწყდეს წარმოებაზე, რომ ამით წარმოებას მიეცეს ორგანიზაცია. ჩვენ უნდა მოვხდინოთ წარმოების დემოკრატიზაცია. და ამ გზით მთავრდებ, ჩვენ შეგვეძლება სულ მოკლე ხანში საოცარ შედეგებს მივაღწიოთ. მაგრამ მხოლოდ მუშათა კანტროლი წარმოებაში როდია საქმარისი. უნდა დაკანონდეს მუშათა მონაწილეობა ადმინისტრაციაშიც, რომ მუშა ხალხი ძველებურად აბუჩა რამ საგნად არ იყოს ქცეული, რომელსაც მიიღებენ სამსახურში როცა უნდათ, და გამოავდებენ, როცა ეს მოესურვებათ, ეს თვით ნებობა უნდა მოისპოს, მოისპობა მხოლოდ მაშინ, როდესაც წარმოების ადმინისტრაციაში მუშები

მიიღებენ აქტიურ მონაწილეობას. ხოლო თუ ეს მოხდება და განმტკიცდება, ჩვენ საშუალება მოგვეცემა შევექმნათ წარმოების ისეთი ფორმა, რომელიც კაპიტალის ბიტონობას დაუღებს ხალხს, და თვით მშრომელი ხალხი დაეპატრონება მას. და მთელ მუშათა მოძრაობის ახრიც ხომ ეს არის. კაპიტალის ბატონობა მუშებზე უნდა შეიცვალოს მუშათა ბატონობით—კაპიტალზე ჩვენ აქეთ მივიღებთ, და მიტომაც მოვიტხოვთ მუშათა პროგრამის გაფართოვებას.

თორემ სრული უაზრობა იქნება, რომ მშრომელი ხალხი, რომელმაც დიდი პოლიტიკური გავლენა მოიპოვა, ეკონომიურად უგავლენოთ დარჩეს, და თავისი საარსებო პირობები არ შესცვალოს და არ გარდაჰქმნას.

დიახ, ცხოვრება წინ წავიდა, და ჩვენც მუშათა პროგრამა უნდა გავაფართოვოთ.

და ეს გაფართოებული პროგრამა უნდა განვხორციელოთ.

ამას გვავალესს დღევანდელი დღე.

პრინციპი თუ ინსტიტუტი?

ჯერ ომმა მთელს ევროპაში, და შემდეგ რუსეთის რევოლიუციამ რუსეთში, მოახდინეს პრინციპთა დიდი კანტროლი, რასაც მოჰყვა სოციალ-პოლიტიკური პარტიათა განხეთქილება. ამ კანტროლმა პრინციპთა სხვა და სხვაობა, და აქ რასაკვირველია უნდა დასაბუთდეს არა ხელოვნურად გადაფარებული ზეწოვა, რომელიც ორ სხვადასხვა პრინციპს თავი უჭირდა შიგნით და გვაჩვენებდა მთ გარეგნულ მილიანობას.

ომის საკითხმა შექმნა ერთგვარი პსიხიზმი, გაბრუნებული რამ მდგომარეობა, როდესაც ადამიანი ჰკარავს ხელმე ფიზიკური განსჯის უნარს. და ამ პსიხიზმმა შეიპყრო არა მხოლოდ მასა, არამედ იმ მასის ხელმძღვანელები. თუ გნებავთ ჯერ ხელმძღვანელები, შემდეგ მასა.

სოციალისტურ ბანაკს ჩამოუარა მსახლგრაფმა ნილდარმა და იგი ბანაკი ორად გაჰყო. ერთ მხარეს—ომის მომხრენი, მეორეს მოწინააღმდეგენი. ვეღარავითარმა ძალამ ვერ შეარიგა ერთმანეთისაგან განდგომილი ამხანაგნი, ისამხანაგნი, რომელნიც გუშინ, საერთაშორისო სოციალისტურ კონგრესებზე, ერთად ჰგეჟობდნენ ქვიჩის გარდაქმნას. შეიქმნა, თეორიის პოლიტიკურ მარხელობისა, ბურჟუაზიისთან შეთანხმებისა, იმპერალიზტებთან დროებითი ყოფნისა—სამშობლოს დასაცავად, და ამ თეორიას, სხვა და სხვა ადგილს სასაფუძვლედენ შეიღებინი, ვანდერვედელი, ტომა, პინდერსონი, პლენანოვი და სხ... პსიხიზმი დიდი იყო, მაგრამ თან და თანობით მას აკლდებოდა ძალა საზოგადოებაში და მასსაში შეიჭრა ს ფხ ზლის შუჭი, და ომს იმპერალიზტურს, ომს, მშრომელი ხალხის გასანადგურებლად მიმართულს უმხალდეობა პროტესტი და როდესაც ომს შეესრულდა ერთი წელიწადი, ამ პროტესტის წმა გისმია. შევიცარი-ს პატარა და შეუღრო სოფელ-

